

ด่วนที่สุด

ที่ อส ๐๐๒๗(พก) 13017

สำนักงานอัยการสูงสุด

ถนนหน้าหีบเผย กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

30 กันยายน ๒๕๕๒

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (กำหนดความรับผิดของผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ และความรับผิดของเจ้าของพื้นที่ที่ขายสินค้าละเมิดดังกล่าว)

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการ

จัดเข้าวาระ... 6 มี.ค. 2552

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการ ค่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ก)๑๖๑๑๒ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการ ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (กำหนดความรับผิดของผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ และความรับผิดของเจ้าของพื้นที่ที่ขายสินค้าละเมิดดังกล่าว) ให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องหรือส่วนอื่นที่เห็นสมควร เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานอัยการสูงสุด ได้พิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับหลักการร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (กำหนดความรับผิดของผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ และความรับผิดของเจ้าของพื้นที่ที่ขายสินค้าละเมิดดังกล่าว โดยมีเหตุผลดังต่อไปนี้

๑. การกำหนดให้การละเมิดลิขสิทธิ์เป็นความผิดอาญานั้นเป็นไปตามความตกลงระหว่างประเทศที่กำหนดให้เป็นความผิดสากลโดยอนุสัญญากรุงเบอร์น (Berne Convention) และข้อตกลงทริปส์ (TRIPS Agreement) ซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีด้วย ทั้งอนุสัญญาและข้อตกลงดังกล่าวได้กำหนดมาตรฐานการกำหนดความผิดไว้โดยมิได้กำหนดให้ประเทศภาคีต้องออกกฎหมายในลักษณะที่ต้องลงโทษทางอาญากับผู้ซื้อและผู้ครอบครองสินค้าที่ละเมิดลิขสิทธิ์แต่อย่างใด นอกจากนี้ประเทศส่วนใหญ่ที่เป็นภาคีก็ไม่มีกรออกกฎหมายที่มีลักษณะดังกล่าวแต่อย่างใด

๒. ตามร่างฯ มาตรา ๓๑/๑ ที่กำหนดให้บุคคลใดซื้อสินค้า โดยรู้อยู่แล้วหรือมีเหตุอันควรรู้ว่าสินค้านั้นได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่นต้องระวางโทษ นั้น เห็นว่าน่าจะขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘ เนื่องจากการออกกฎหมายที่ลงโทษบุคคลเกินความจำเป็นและกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

/๓. หลักการ...

๓. หลักการของกฎหมายลิขสิทธิ์โดยพื้นฐานแล้วไม่ใช่กฎหมายอาญาโดยแท้ แต่เป็นเรื่องการให้ความคุ้มครองสิทธิทางแพ่งด้วยมาตรการบัญญัติให้เป็นความผิดอาญา โดยเป็นความผิดเพราะกฎหมายห้าม (Mala prohibita) มิได้เป็นความผิดในตัวเอง (Mala in se) การกำหนดให้การกระทำที่เป็นความผิดจึงต้องกำหนดเท่าที่จำเป็นต่อการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดที่ละเมิดสิทธิในระดับที่ร้ายแรงเท่านั้น การกำหนดให้ผู้ซื้อต้องมีความผิดและรับโทษทางอาญานั้น อาจกระทบต่อประชาชนของประเทศโดยส่วนใหญ่ที่อาจไม่ทราบถึงการมีอยู่ของลิขสิทธิ์นั้น ทำให้ผู้ซื้อดังกล่าวไม่มีเจตนากระทำความผิดอาญา แต่มีความเสี่ยงที่จะตกเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาได้โดยง่ายและอาจตกเป็นเหยื่อจากการกลั่นแกล้งของผู้ซื้อใบมอบอำนาจในการดำเนินคดีจากเจ้าของสิทธิ นอกจากนี้สิ่งของที่ซื้อมาก็ไม่ใช่สิ่งของที่มีไว้เป็นความผิดในตัวเอง ต่างกับการซื้อขายเสพติดที่เป็นสิ่งของที่มีไว้ย่อมเป็นความผิด

๔. กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีมาตรการและบทลงโทษที่สามารถใช้ป้องกันและปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ได้อย่างเหมาะสมอยู่แล้ว แต่ปัญหาอยู่ที่การบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงควรแก้ไขที่สภาพการบังคับใช้กฎหมายที่ต้องดำเนินการจับกุมดำเนินคดีและลงโทษผู้ละเมิดสิทธิในระดับต้นทั้งผู้ทำซ้ำ ลอกเลียนแบบหรือผู้จำหน่ายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์อย่างจริงจัง การแก้ไขโดยการบัญญัติกฎหมายลงโทษผู้ซื้อจึงเป็นการแก้ไขปัญหาที่ไม่เหมาะสม

๕. การแก้ไขกฎหมายจะต้องพิจารณาถึงสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศประกอบด้วย โดยประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องลิขสิทธิ์ และไม่สามารถที่จะรู้ได้ว่าสินค้าใดเป็นสินค้าที่ละเมิดลิขสิทธิ์ อาจทำให้ประชาชนต้องถูกลงโทษโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ได้

๖. ตามร่างมาตรา ๓๑/๒ ที่กำหนดให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้ใด ให้ผู้อื่นใช้อาคารหรือพื้นที่ของตนเองหรือผู้อื่น โดยรู้อยู่แล้วหรือมีเหตุอันควรรู้ถึงการกระทำของผู้ใช้อาคารหรือพื้นที่นั้น เพื่อกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น ต้องระวางโทษ นั้น เห็นว่าแนวทางการบังคับใช้กฎหมายเรื่องลิขสิทธิ์ในต่างประเทศได้กำหนดให้ลงโทษในฐานะเป็นผู้สนับสนุนผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ ซึ่งประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๖ ได้บัญญัติหลักการในการลงโทษผู้สนับสนุนผู้กระทำความผิดไว้อยู่แล้ว จึงสามารถนำมาปรับใช้ลงโทษ เจ้าของพื้นที่ที่ขายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ได้ กรณีจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมซึ่งเป็นการซ้ำซ้อนเกินความจำเป็น และยังไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนทั่วไปในต่างจังหวัดที่ซื้อหาสินค้าจากตลาดนัด เพราะไม่สะดวกในการเดินทางไกลเข้าเมือง นอกจากนี้ผู้ให้เช่าพื้นที่ในการจัดตลาดนัดก็ไม่ได้เป็นผู้ติดต่อโดยตรงกับผู้มาขายสินค้า ประกอบกับผู้มาขายสินค้าได้หมุนเวียนเปลี่ยนไปเป็นจำนวนมากในการมาออกขายสินค้าแต่ละนัด ผู้ให้เช่าพื้นที่จึงไม่มีโอกาสจะทราบได้ว่า ผู้ค้าแต่ละราย

/นำสินค้า...

นำสินค้ามาจำหน่ายบ้าง การบัญญัติให้ผู้ให้เข้าพื้นที่ต้องรับผิดชอบ จึงเป็นกฎหมายที่ทำให้ประชาชน
มีโอกาสเป็นจำเลยจากการกลั่นแกล้งได้โดยง่าย และเป็นบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตประชาชน
ส่วนใหญ่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุชาติ คงมาลัย)

รองอัยการสูงสุด ปฏิบัติราชการแทน
อัยการสูงสุด

สำนักงานวิชาการ

โทร./โทรสาร ๐ ๒๕๑๕ ๔๒๐๒

E-mail : dlaw@ago.go.th